

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

333.32

Hely

Idő

"1924"

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím: *A lakások azonnal való felszabadítását követelik a háztulajdonosok*

Forrás:

Az Ujság

Br

(Hely)

1924. 4. 1.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A lakások azonnal való felszabadítását követelik a háztulajdonosok.

Viharos gyűlésen tiltakoztak a háziurak a kormány lakbérrendeletei ellen. Az aranyparitás magasabb kulcsát kívánják májusi bér fejében. Elhatározták, hogy nem fizetik meg a közüzemi költségeket.

A kormány lakbérrendelete erélyes állásfoglalásra készítette az ország háztulajdonosait. Rövid idő óta ma már másodszer ült össze a Háztulajdonosok Szövetsége országos kongresszusra. Második nagygyűlésüket ma este öt óraker tartották meg a régi képviselőházban. A terem zsúfolásig megtelt. Szegényesen öltözött emberek, főképpen öreg urak és asszonyok gyűltek össze. A tömött pad-sorokból feltűnően kivilágítottak a postás és vasutas allisztek uniformisai, a szegényen öltözött nők köréből pedig néhány fejkendőss asszony. Félhat felé nyitotta meg Németh Béla dr. a kongresszust.

A háztulajdonosok elnöke azzal kezdte beszédét, hogy amidőn a február 24-én megtartott nagygyűlés után felkeresték a miniszterelnököt, Bethlen István gróf kijelentette, hogy a lakásproblémát a felhatalmazási törvény keretében fogja megoldani, Kállay pénzügyminiszter pedig hozzátette, hogy 1925 májusára a lakások bére eléri az aranyparitás 50 százalékát és ugyanakkor a megkötöttséget megszüntetik. A felhatalmazási törvényben eredetileg azt akarták kimondani, hogy a lakások május 1-én az aranyparitás 10 százalékát, az üzletek pedig 30 százalékát fogják fizetni. A legutolsó pillanatban azonban megváltozott a javaslat és a májusra tervezett 10 százalék helyett 7 százalék, a novemberre tervezett 20 százalék helyett 15 százalékot kell lakbér fejében fizetni.

Itt egy hang közbeszív:

— Miért nem csinálják ugyanezt a földbirtokreformnál? — A közbeszólások egész vihara zug erre és az elnök csak percek mulva tudja beszédét folytatni.

— A háztulajdonosok ezzel szemben elejétől fogva azt kérték, hogy a németországi mintára az aranyberek 35 százalékát kapják meg. A mai kötött lakásrendszert nem lehet egyébként tekinteni, mint a kommun utolsó maradványának. Eppen ezért követeljük, hogy a demagógia tombolásával szemben a lakásokat szabadítsák fel.

Itt újból közbeszólások viharzanak fel:

— Kommunisták, gazemberek csinálják! Bródy Ernő a vezérük! — kiáltják.

— Szükséges, — folytatja az elnök — hogy ezt a demagógiát megbélyegezzük. (Percekig tartó nagy éljenzés.) Mert ezek az urak maguk bevallják, hogy fényesen élnek abból, amit a házbéreken megspórolnak. Az elnök ezután előterjesztett két határozati javaslatot. Az elsőben tiltakoznak a magántulajdonnak kártérítés nélkül való kisajátítása ellen és azt kívánják, hogy amikor mindenféle cikk elérte az aranyparitást, akkor ne dobják oda a házragyont koncul azoknak, akik megakadályozzák a lakáskérdés megoldását és segídekzet nyújtanak a háztulajdonosok kifosztására. Ezért azt kéri a kormánytól, hogy május 1-én az aranyparitás 35 százaléka legyen fizetendő, 1925 február 1-én 50 százaléka, 1925 május 1-én pedig a lakások szabadforgalmát állítsák helyre. (Óriási éljenzés.) Követelik a Lakáshivatal haladéktalan megszüntetését és a háztulajdonosnak az albérletekben való 50 százalékos részesedését, további tíz évi jövedelem elvonás fejében kártérítést, a terhek csökkentését és az illuzióriussá vált régi adómentesség meghoszabítását. — A második határozati javaslat megállapítja, hogy a főváros által kirótt közüzemi költségek egymagukban túlhaladják a nyers jövedelmet. A nyers lakbér ugyanis 420-szoros, a közüzemi pótlék pedig 453-szoros. A háztulajdonosok ezért ki mondják, hogy a közüzemi költségeket mindaddig nem fizetik meg, amíg a törvényes rendelet értelmében azokra fedezetet nem kapnak.

A nagy éljenzéssel és általános tetszéssel fogadott beszéd után Telcs Béla, a szövetség igazgatója azt fejtette ki, hogy a háziurak ellen folyó demagógia az országot viszi romlásba, mert lehetetlenné teszik a lakarekosság szellemének érvényesülését és az összegyűjtött tőkének házakba való fektetését. A háziurak a lakások felszabadításáért nem egymaguk küzdenek, mert mellettük állnak a lakáskeresők és az albérlők hatalmas rétegei.

Ezzel együtt tiltakoznak az ellen, hogy egyesek lakásmonopóliumot élvezzenek és ingyen lakjanak. Szóvá teszi a fővárosnak a közüzemi költségek emelése terén kifejtett pusztító munkáját és megállapítja, hogy a kormánynak nincs még annyi hatalma sem, hogy a főváros drágítását megállítsa.

Itt újra percekig zugtak és abcugoltak a háziurak és csak akkor nyugodtak meg, amikor az elnök jelentette, hogy Máday Gyula egységspárti képviselő kíván szólni. A képviselő azzal kezdte beszédét, hogy a kongresszusra a tagokat nem autók hozták és nem gazdag emberek gyűltek össze, hanem kérgeskezü, szegényemberek, akik a legbelesülettebb polgári erényt fejtették ki, amikor felesleges tőküket házakba fektették. Ha az ő vagyongyűjtő munkájuk nem házakat épített volna, ugy ma Budapest nem volna az, ami. Ha ötven esztendő előtt a tőke szintén sibilásban, bujkálásban és tözsdézésben keresett volna elhelyezkedést, ugy ma a Kossuth Lajos-utca helyén száználmas sárviskók állanának. A háziurak, amikor jogaikat védelmezik, nem ellenségei a kisembereknek. Itt két tőkeformáció áll egymással harcban. Az egyik a megkötött kisebb tőke, a ház, a másik az állam, a nagyvállalatok, a gyárak, amelyek elsősor-

ban volnának hivatottak arra, hogy munkásaikat és tisztviselőiket lakással ellássák. Ez a nagytőke a lakásadóktól élvont milliókból tart magának autót.

Ezután Jankovics Oszkár ezredes megállapította, hogy a háziurakkal szemben az a Lakók Szövetsége áll fegyverben, amelynek tulajdonképen nincsenek tagjai. Ennek a szövetségnek az élén valami Bródy áll, a másiké érdekképviselő, a Kereskedők és Iparosok Szövetsége, élén pedig valami Fái. A Fáy névnek patinája van a magyar történelemben, ez a Fái azonban egy új Fái és a Bródyak fajába tartozik. Csodálkozását fejezi ki azon, hogy amíg a polgári társadalomban az adott szónak szentsége van, addig a felelős állásban lévő államférfiak nem tartják szükségesnek, hogy adott uriszavukat betartsák. Hivatkozik arra, hogy a szanalási törvényjavaslaton még meg sem szaradt a nyomdafesték, amikor egy „akárki” felkereste a népjóléti minisztert, megintervjuolta és ez a katolikus pap-miniszter azt válaszolta a kérdésekre, hogy a lakások felszabadítására vonatkozó pontot nem kell komolyan venni. Megállapítja, hogy a miniszterek szelleme még nem dezinficálódott, vannak még közöttük, akik nem tudják megbecsülni a magántulajdon szentségét. Ezután vidékiek szólaltak fel és Pillich Gyula szegedi háztulajdonos indítványára

kimondották, hogy *holnap küldöttségileg keresik fel a miniszterelnököt és tőle a lakások azonnal való felszabadozását követelik.*

(Tiltakoznak a kereskedők.)

Ugyancsak ma este az Országos Kereskedő és Iparosszövetség meghívására a kereskedelmi és ipari érdekvéközpontok a Lakók Szövetségével karöltve egyesületközi értekezletet tartottak a lakás és üzlethelyiségek felszabadozása, az aranyparitásos bérek, továbbá az áru-raktárak újabb vagyonváltsága ellen. Az értekezleten *Bródy Ernő dr.* a szanálási törvényjavaslatok szövegéből kimufatta, hogy az *üzlethelyiségek és lakások forgalmának felszabadozása a szanálási műveletekkel összefüggésbe nem hozható* és ezt a kérdést a törvényjavaslatokba mesterségesen csusztatták bele. Több felszólalás után *Hoffmann Mihály*, a Füszerkereskedők Egyesülete elnöke adott kifejezést a kiskereskedelem elkeseredett hangulatának. *Gipsz Lipót dr.*, a Kereskedelmi Csarnok titkára a még távollevő egyesületeknek a mozgalomba való bevonására tett indítványt. *Sós Béla dr.* és *Schmidt Sándor dr.* előadása után *Barczen Gábor* elnök indítványára egyhangulag kimondották, hogy *tiltakoznak a lakás és üzlethelyiségek felszabadozása, az aranyparitásos házbér s az áru-raktárak és részvénytársaságok vagyonváltsága ellen.*

(Az értelmiség és a lakáskérdés.)

A Szabadság-kávéház különtermében ma este értekezletre gyűltek össze a szabadfoglalkozásuk (orvosok, mérnökök, ügyvédek, stb.) kiküldöttei és megvitatták a szanálási javaslatoknak a lakáskérdésre vonatkozó intézkedéseit. *Egyhangú volt az a meggyőződés, hogy a javaslat intézkedései elsősorban a lateinerosztályt fogják a mainál sokkal válságosabb helyzetbe sodorni.* Az értekezlet elhatározta, hogy minden foglalkozási ág kiküldöttei sürgősen összehívadják saját testületük választmányát és a választmány elé oly értelmű javaslatot terjesztenek, hogy a lakások felszabadozására vonatkozó intézkedések a szanálási javaslatból feltétlenül kihagyassanak, nemcsak azért, mert az *építkezések előrehaladásától teljesen függetlenül megállapított határidők merőben igazságtalanok és keresztlühivelletlenek*, hanem azért is, mert a lakásokra vonatkozó intézkedések semmiféle szerves kapcsolatban nincsenek az államháztartás egyensúlyának helyreállításával, sőt ellenkezőleg alkalmasak arra, hogy a konszolidációt veszélyeztessék, a termelést megbénítsák s anarchiát teremtsenek. Javasolni fogják azonkívül, hogy a *lateiner osztályok tiltakozzanak a rendkívül magas házadó és a kincstári részesezés ellen*, amelyet végeredményben szintén a lakóknak kell majd megfizetniük. Követelik a házbéremelésnek mérséklését is. Ha ez a tiltakozás nem vezetne eredményre, a *lateiner-foglalkozások a legrövidebb időn belül nagygyűlést hívnak egybe*, amely foglalkozni fog azokkal az eszközökkel, amelyekkel a javaslat törvényvé válását meg lehet akadályozni.